

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA
ZWIĄZANE Z IDENTYFIKACJĄ ZAGROŻEŃ
ORAZ ZASADY POSTĘPOWANIA
W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH
W SZKOLE**

Warszawa 2023/24

SPIS TREŚCI

- I. PODSTAWY PRAWNE
- II. CELE PROCEDURY
- III. ZAKRES ZASTOSOWANIA
- IV. DEFINICJE
- V. PROCEDURY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH, ORAZ ZAGROŻENIA DZIECI I MŁODZIEŻY DEMORALIZACJĄ I PRZESTĘPCZOŚCIĄ
  1. Procedura postępowania w przypadku kryzysu wychowawczego.
  2. Procedura powiadamiania o zakłóceniu toku lekcji.
  3. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku agresywnego zachowania ucznia.
  4. Procedura postępowania wobec aktów wandalizmu na terenie szkoły.
  5. Procedura postępowania wobec ucznia używającego wulgaryzmów wobec rówieśników, agresja słowna.
  6. Procedura postępowania w sytuacji bójk między uczniami na terenie szkoły.
  7. Procedura postępowania w sytuacji kradzieży na terenie szkoły.
  8. Procedura postępowania w sytuacji zastraszania, wymuszania, wywierania presji na terenie szkoły oraz innych rodzajów przemocy psychicznej.
  9. Procedura postępowania w sytuacji ataku ucznia w stosunku do nauczycieli (agresja słowna, wulgaryzmy).
  10. Procedura postępowania w sytuacji agresji fizycznej ucznia w stosunku do nauczycieli.
  11. Procedura postępowania w sytuacji przemocy fizycznej pozaszkolnej względem ucznia.
  12. Procedura reagowania w szkole w sytuacji cyberprzemocy.
  13. Procedura postępowania w sytuacji palenia papierosów przez ucznia na terenie szkoły.
  14. Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji, że uczeń który, nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.
  15. Procedura postępowania w przypadku, gdy istnieje podejrzenie, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków.
  16. Procedura postępowania w przypadku, gdy na terenie szkoły znajduje się substancję przypominającą wyglądem narkotyk.
  17. Procedura postępowania w przypadku, gdy podejrzewa się, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk.

18. Procedura postępowania dyrektora szkoły w przypadku, gdy policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole.
19. Procedura postępowania dyrektora/wicedyrektora, pedagoga/psychologa szkolnego w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu na terenie szkoły.
20. Procedura postępowania w przypadku ujawnienia przestępstwa ściganego na wniosek pokrzywdzonego na terenie szkoły.
21. Procedura postępowania w przypadku żaloby po śmierci ucznia (za wyjątkiem śmierci samobójczej).
22. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku konieczności zawiadomienia o śmierci ucznia.
23. Procedura postępowania w przypadku śmierci osoby bliskiej ucznia.
24. Procedura postępowania w przypadku epizodu psychotycznego ucznia „10 tez o schizofrenii” o których należy pamiętać w postępowaniu - wobec ucznia schizofrenika.
25. Procedura postępowania po zaistnieniu wypadku uczniowskiego.
26. Procedura postępowania przy udzielaniu pierwszej pomocy.

INNE KRYZYSY W SZKOLE - WYBRANE ZDARZENIA

27. Procedura postępowania w przypadku zabójstwa/samobójstwa.
28. Procedura w przypadku zagrożenia suicydalnego (podjęcia próby samobójczej) poza terenem szkoły.
29. Procedura w przypadku konieczności hospitalizacji psychiatrycznej.
30. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji szkoły.
31. Procedura postępowania w przypadku pożaru w budynku szkoły.
32. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia chorobą zakaźną.
33. Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego.
34. Procedura kontaktowania się z mediami w sytuacjach kryzysowych.
35. Procedury ochrony dzieci przed krzywdzeniem(osobny dokument).

I. PODSTAWY PRAWNE

- Statut Zespołu Szkół nr 49 (LX Liceum Ogólnokształcące im. Wojciecha Górskiego i Szkoła Podstawowa nr 370)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2016 r. poz. 1654 oraz z 2017 r. poz. 773 ze zmianami)
- Zarządzenie nr 15/97 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 czerwca 1997 r. w sprawie form i metod działań policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem. W myśl tego dokumentu szkoły i placówki podejmują działania interwencyjne polegające na powiadomieniu rodziców i Policji w sytuacjach kryzysowych, w szczególności, gdy dzieci i młodzież używają, posiadają lub rozprawdzają środki odurzające
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich /Dz. U. z 1982 r. Nr 35 poz.228 z p. zm. - tekst jednolity Dz. U z 2002 r. Nr 11 poz.109 z poz. zm. / oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą/
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /Dz. U. Nr 35, poz.230 z p. zm./
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii /Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198/
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji /Dz. U. Nr 30 poz. 179 z poz. zm.
- Zarządzenie Nr 15/97 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 czerwca 1997 r. w sprawie form i metod działań policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty /Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z poz. zm./
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949 ze zmianami)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno - pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz 532 oraz z 2017 r. poz 1643 ze zmianami)
- Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. Nr 89, poz. 590)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 października 2006 r. w sprawie systemów wykrywania skażeń i właściwości organów w tych sprawach (Dz.U. z 2006 nr 191, poz. 1415)
- Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 (Dz.U.1994 nr 111, poz.553)
- Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U z 2006 nr 191, poz. 1410)
- Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. Nr 62, poz.558 z późn. zm.)

Zespół Szkół nr 49

- Ustawa z dnia 21 czerwca 2002 r. o stanie wyjątkowym (Dz.U. Nr 113, poz. 985 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2002 r., Nr 147, poz.1229 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i administracji z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2003 r. Nr.21, poz. 94 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 września 1993 r. w sprawie powszechnej samoobrony ludności (Dz.U z 1993 nr 91, poz. 421)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie szczególnych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. z 2003 r. Nr 26, poz. 226)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 roku, Nr 169, poz. 1650 – tekst jednolity)
- Rozporządzenie ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr.6, poz. 69)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczególnych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem /Dz. U. Nr 26, poz.226/
- Krajowy Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 13 stycznia 2004 r.
- Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r o zmianie ustawy- Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw, „Lex Kamilek”.

II. CELE PROCEDURY

Celem procedur jest ustalenie zasad postępowania nauczycieli w Zespole Szkół nr 49 w Warszawie. Opracowane procedury mają na celu, m. in:

- Zwiększenie skuteczności oddziaływań szkoły w sytuacjach zagrożenia młodzieży przestępczością i demoralizacją
- Kształtowanie wśród uczniów odpowiedzialności oraz znajomości zasad bezpieczeństwa, znajomości przepisów prawa
- Kształtowanie wśród nauczycieli umiejętności prawidłowej oceny sytuacji zagrożenia
- Kształtowanie właściwych reakcji wychowawcy, nauczycieli i dyrektora w sytuacjach trudnych
- Kształtowanie umiejętności prawidłowej oceny sytuacji trudnej
- Wypracowanie właściwych i zgodnych z przepisami prawa, form i metod reagowania oraz postępowania w różnego rodzaju „sytuacjach kryzysowych”
- Ustalenie zasad współpracy szkoły z Policją

III. ZAKRES STOSOWANIA

Niniejsza procedura obowiązuje wszystkich pracowników Zespołu Szkół nr 49

IV. DEFINICJE

CZYNNIKI PRZEDWYPADKOWE – czynniki, okoliczności, które mogą uprzedzać zdarzenie krytyczne.

INTERWENCJA KRYZYSOWA – metoda systemowego, interdyscyplinarnego oddziaływania na osoby w kryzysie, dostarczająca wszechstronnego wsparcia, wielostronnej pomocy, w szczególności koncentrującej się na emocjonalnym aspekcie kryzysu.

KIEROWANIE – jedna z zasad działania w krytycznych momentach, łagodne, stanowcze postępowanie z osobami w kryzysie, związane z prawdopodobnym oszołomieniem, doświadczaniem dysocjacji, stanów rozkojarzenia, nierównowagi psychicznej. W najprostszym sensie: prowadzenie najdalej od miejsca zdarzenia, najdalej od dalszego zagrożenia, najdalej od poszkodowanych.

ŁĄCZENIE – jedna z zasad działania w krytycznych momentach, budowanie podtrzymującej, współczującej, nie osądzającej więzi werbalnymi i niewerbalnymi środkami. Dobra relacja z poszkodowanymi, nawet bardzo krótkotrwała, ma w pomocy kryzysowej ogromną wagę.

OCHRONA – jedna z zasad działania w krytycznych momentach, zorganizowanie, choćby symbolicznego schronienia przed dalszym zagrożeniem lub dalszą ekspozycją na urazowe

bodźce. Im mniej bodźców dotrze do dzieci (i dorosłych), im mniej zobaczą, dotkną, usłyszą, powąchają, odczują, tym lepiej. Chronić przed gapiami, przedstawicielami mediów.

POMOC PSYCHOLOGICZNA W KRYZYSIE – zadaniem psychologów zaangażowanych w redukcję skutków sytuacji kryzysowej jest nawiązanie kontaktu z osobami dotkniętymi kryzysem, niezależnie od subiektywnego poczucia szkoły na temat stopnia tego uczestnictwa. Psycholog dokonuje rozpoznania obszaru problemu i dostarcza wsparcia. W większości sytuacji wsparcie jest zapewniane poprzez mobilizację naturalnych źródeł pomocy – osób bliskich, rodziny, nauczycieli i dyrekcji.

PODSTAWOWA POMOC PSYCHOLOGICZNA obejmuje także zapewnienie, że uczeń zostanie wysłuchany z uwagą i szacunkiem i będzie mógł rozładować narastające negatywne emocje. Spotkania z psychologami powinny odbywać się (o ile to możliwe) w salach szkolnych przy udziale nauczycieli przeszkolonych w kwestiach traumatycznego stresu i reagowania kryzysowego. Pierwsze działania psychologiczne w sytuacjach kryzysowych adresowane są do nauczycieli i wychowawców – ich celem jest przygotowanie kadry szkolnej do adekwatnego reagowania na kryzys.

PRESUICYDALNY ZESPÓŁ – to tzw. zespół przed samobójczy, czyli szczególny stan emocjonalny polegający na skierowaniu myśli i dążeń do spraw związanych ze śmiercią i samobójstwem oraz towarzyszącym mu przekonaniem o funkcjonowaniu w sytuacji bez wyjścia i braku możliwości uzyskania pomocy.

Elementy składowe zespołu przed samobójczego (czynniki suicydogenne):

- zawężenie funkcjonowania i dominacja negatywnych doznań emocjonalnych,
- intensywne rozważania o samobójstwie, fantazje samobójcze,
- hamowanie wybuchów agresji i kierowanie agresji na własną osobę.

PRZESŁUCHANIE NIELETNIEGO – podstawą prawną do przesłuchania nieletniego przez Policję jest art. 39 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich. Przesłuchanie sprawcy czynu karalnego odbywa się w obecności rodziców (ojca albo matki) lub opiekuna, albo obrońcy (gdy jest ustanowiony w sprawie), a jeżeli zapewnienie ich obecności jest w danym wypadku niemożliwe, należy wezwać nauczyciela, przedstawiciela powiatowego centrum pomocy rodzinie lub przedstawiciela organizacji społecznej, do której zadań statutowych należy oddziaływanie wychowawcze na nieletnich lub wspomaganie procesu resocjalizacji. Przesłuchanie nieletniego bez udziału którejkolwiek z osób wymienionych stanowi istotne naruszenie procedury. Przez „niemożliwość” wzięcia udziału w przesłuchaniu nieletniego jego rodziców, opiekuna lub obrońcy należy rozumieć przeszkodę natury faktycznej, której w danym wypadku nie można pokonać, np. chorobę, pobyt za granicą, pobyt w zakładzie karnym, itp., a w czynnościach nie cierpiących zwłoki również znaczną odległość od miejsca pobytu rodzica, opiekuna do miejsca dokonywania czynności.

PSYCHOZA – zaburzenie psychiczne definiowane w psychiatrii, jako stan umysłu, w którym doznaje się silnych zakłóceń w percepcji rzeczywistości. Osoby, które doznają stanu psychozy mogą doświadczać halucynacji, paranoidalnych urojeń i obsesji, nagłych zmian osobowości, a ich sposób myślenia ulega zwykle całkowitej dezorganizacji. Bardzo często osoba w stanie psychozy nie ma jej świadomości i wydaje się jej, że funkcjonuje normalnie.

SOCJOTERAPIA – całość oddziaływań wykorzystywanych przy zmniejszaniu skutków zaburzeń psychicznych, przede wszystkim u dzieci i młodzieży. Stawia sobie cele: terapeutyczne (m.in. dostarczanie doświadczeń korygujących, odreagowanie), rozwojowe

(m.in. zaspokajanie potrzeb rozwojowych) i edukacyjne (poznawanie zagadnień ważnych z punktu widzenia problemu, trenowanie umiejętności).

SYTUACJA KRYZYSOWA – zbieg zdarzeń, okoliczności, zachowań, które zakłócają naturalny tryb funkcjonowania szkoły, burzą „rutynę”, zdarzenia, które następują nagle, nieoczekiwanie.

TRAUMA (lub uraz psychiczny) – ostry, nagły uraz, który może spowodować zaburzenia somatyczne i psychiczne. Często na skutek intensywnej emocji lub urazu czaszkowego, wywołanego wypadkiem lub jednorazową katastrofą (trzęsienie ziemi, pożar, itd.), człowiek przejawia mniej lub bardziej trwałe objawy zaburzeń psychicznych (syndrom pourazowy). Najważniejsze z nich to drażliwość, łatwe uleganie zmęczeniu, astenia, amnezja, regres do któregoś ze stadiów okresu dziecięcego, czasem ucieczka w chorobę i problemy alkoholowe.

UJĘCIE NIELETNIEGO – to „schwytywanie” go na gorącym uczynku czynu zabronionego lub w pościgu podjętym bezpośrednio po popełnieniu czynu. Po ujęciu nieletniego policjant powinien poinformować go o przyczynie ujęcia i pouczyć o prawie złożenia zażalenia do sędziego rodzinnego na czynność naruszającą jego prawo. Jeżeli nie wystąpią przesłanki do zatrzymania nieletniego, po dokonaniu, zgodnie z przepisami ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, czynności z jego udziałem, winien on być niezwłocznie przekazany rodzicom lub opiekunom, którzy pisemnie potwierdzą przejęcie nieletniego.

ZATRZYMANIE NIELETNIEGO – jeżeli jest to konieczne ze względu na okoliczność sprawy, Policja może zatrzymać, a następnie umieścić w policyjnej izbie dziecka nieletniego, co, do którego istnieje uzasadnione podejrzenie, że popełnił czyn karalny, a zachodzi uzasadniona obawa ukrycia się nieletniego lub zatarcia śladów tego czynu albo, gdy nie można ustalić tożsamości nieletniego. Policja o zatrzymaniu nieletniego niezwłocznie zawiadamia jego rodziców lub opiekunów. Przez niezwłoczne powiadomienie należy rozumieć dopełnienie obowiązku powiadomienia tych osób, gdy tylko zostanie ustalony ich adres, numer telefonu itp. Jeżeli zachodzi konieczność dokonania z udziałem nieletniego czynności w wypadkach nie cierpiących zwłoki, a przed rozpoczęciem tych czynności brak jest podstaw do zatrzymania nieletniego, Policja doprowadza go do jednostki albo – w miarę potrzeby – dokonuje czynności w miejscu jego zamieszkania. Jeżeli nie znajdą przesłanki do zatrzymania nieletniego, po zakończeniu czynności dokonywanych z jego udziałem poza miejscem zamieszkania, przekazuje go rodzicom lub opiekunom (za pisemnym potwierdzeniem przejęcia nieletniego).

WYPADEK UCZNIA – nagłe zdarzenie powodujące uraz, wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło w czasie pozostawania ucznia pod opieką Szkoły:

- na terenie Szkoły;
- poza terenem Szkoły (wycieczki, wyjścia pod opieką nauczycieli, zawody sportowe, olimpiady, „zielona szkoła”, itp.).

V. PROCEDURY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH, ORAZ ZAGROŻENIA DZIECI I MŁODZIEŻY DEMORALIZACJĄ I PRZESTĘPCZOŚCIĄ

1. Procedura postępowania w przypadku kryzysu wychowawczego

1. Dyrektor powołuje zespół kryzysowy, który ocenia emocjonalne, poznawcze, behawioralne aspekty reakcji kryzysowych, ustala zasady kontaktowania się z osobami czy grupami zaangażowanymi w kryzys, w tym: strategię kontaktowania się z mediami.
2. Dyrektor wybiera osobę do kontaktowania się z mediami.
3. Zespół identyfikuje główne problemy.
4. Dyrektor organizuje posiedzenia rady pedagogicznej i dba o rzetelne jej protokołowanie.
5. Zespół wyraźnie i jasno nazywa rzecz po imieniu: mówi o agresji, przemocy, znęcaniu się, dręczeniu, wyzywaniu, molestowaniu seksualnym, kłamstwach (a nie ogólnie o „złym zachowaniu”, „haniebnym postępku”, „nieodpowiednim zachowaniu”) oraz wskazuje konkretne zasady, reguły i prawa, które zostały naruszone bądź złamane.
6. Zespół wskazuje konsekwencje, jakie kryzys przynosi wszystkim grupom społeczności szkolnej (nie tylko uczniom).
7. Zespół zachęca osoby, które wyrządziły szkody (jeżeli są obecne), do myślenia o zadośćuczynieniu.
8. Zespół ustala z radą pedagogiczną sposoby pracy nad metodami zapobiegania w przyszłości takim sytuacjom, w których problemy wychowawcze, sytuacje trudne, osiągną rozmiary kryzysu.
9. Dyrektor/wicedyrektor jest zawsze gotowy na otwartą rozmowę z nauczycielami o problemach zgłaszanych przez uczniów.

2. Procedura powiadamiania o zakłóceniu toku lekcji

Poprzez zakłócenie toku lekcji należy rozumieć wszelkie działania uczniów uniemożliwiające normalną realizację zajęć dydaktycznych i wychowawczych (wulgarnie zachowanie w stosunku do rówieśników, nauczyciela, głośne rozmowy, spacery po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela).

1. Jeżeli zachowanie pojedynczego ucznia lub kilku uczniów nie pozwala nauczycielowi na normalną realizację lekcji, wysyła on przewodniczącego samorządu klasowego z informacją do pedagoga /psychologa szkolnego, a w przypadku gdy go nie zastanie, do sekretariatu szkoły. Sekretariat zobowiązany jest do natychmiastowego poinformowania dyrekcji o zaistniałej sytuacji.
2. Nauczyciel uczący może również skorzystać z pomocy pracownika niepedagogicznego obsługującego dane piętro. Pracownik ten zobowiązany jest do udzielenia nauczycielowi pomocy.
3. Pedagog/psycholog szkolny zobowiązany jest do udania się do sali wskazanej przez nauczyciela i rozeznania sytuacji, a w razie konieczności do zabrania uczniów, którzy przeszkadzają z sali lekcyjnej do odrębnego pomieszczenia np. do gabinetu zespołu pomocy psychologiczno-pedagogicznej lub w uzasadnionych przypadkach do gabinetu Dyrektora/Wicedyrektora.
4. Pedagog/psycholog szkolny przeprowadza z uczniami rozmowę i ustala konsekwencje niewłaściwego zachowania.
5. Jeżeli uczeń w sposób poważny naruszył zasady obowiązujące w szkole, wychowawca powiadamia rodziców ucznia o jego zachowaniu.
6. Jeżeli uczeń w rażący sposób złamał zasady, wychowawca powiadamia Dyrektora/Wicedyrektora szkoły, pedagoga/ psychologa szkolnego oraz wzywa

rodziców
do natychmiastowego przybycia do szkoły.

7. Jeżeli przyczyną zakłócenia toku lekcji były przypadki określone w innych procedurach, należy postępować według tych procedur.

3. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku agresywnego zachowania ucznia

1. Nauczyciel obserwujący takie zachowanie ma obowiązek przerwania go, używając perswazji słownej.
2. Powiadamia wychowawców uczniów o zdarzeniu.
3. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności nauczyciela – świadka zdarzenia (zidentyfikowanie ofiary, agresora, świadka, ocena zdarzenia, wyciągnięcie wniosków).
4. Wychowawca, nauczyciel świadek zdarzenia sporządza notatkę (opis zdarzenia, osoby uczestniczące, sprawca, poszkodowany) i przekazuje ją do pedagoga/psychologa szkolnego.
5. Wychowawca informuje rodziców o zaistniałej sytuacji.
6. Wychowawca zgłasza sprawę do pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego i Dyrektora/wicedyrektora szkoły.
7. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem szkolnym i Dyrektorem/Wicedyrektorem szkoły uzgadnia sankcje w stosunku do sprawcy zdarzenia w oparciu o statut szkoły.
8. Wychowawca przekazuje rodzicom w formie pisemnej lub ustnej informacji na temat zastosowanych wobec ucznia konsekwencji.

4. Procedura postępowania wobec aktów wandalizmu na terenie szkoły/ niszczenie mienia szkolnego

1. Zgłoszenie aktu wandalizmu do nauczyciela dyżurującego lub wychowawcy.
2. Niezwłoczne powiadomienie Dyrektora/Wicedyrektora szkoły przez nauczyciela lub wychowawcę.
3. Wychowawca wyjaśnia okoliczności zajścia.
4. Wychowawca powiadamia rodziców i pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego.
5. Wobec ucznia stosuje się sankcje zgodne ze statutem szkoły.
6. W szczególnych przypadkach powiadamiana jest Policja, decyduje Dyrektor/Wicedyrektor.
7. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przekazania jej do pedagoga/psychologa szkolnego.

5. Procedura postępowania wobec ucznia używającego wulgaryzmów wobec rówieśników, agresja słowna

1. Rozmowa nauczyciela z uczniem prowadzona bezpośrednio po zaistniałym zdarzeniu i powiadomienie wychowawcy.
2. W przypadku powtarzających się sytuacji – powiadomienie rodziców i pedagoga/psychologa szkolnego.
3. Wychowawca i pedagog/psycholog szkolny opracowują plan pracy z uczniem – kontrakt.

4. Wobec ucznia, który nie przestrzega zasad kontraktu stosuje się system kar zawartych w statucie szkoły.
5. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajęcia i przechowywania jej w zeszycie wychowawcy.

6. Procedura postępowania w sytuacji bójki między uczniami na terenie szkoły:

1. Nauczyciel obecny przy zajściu wydaje nakaz natychmiastowego zaprzestania bójki, w razie potrzeby rozdziela uczniów przy pomocy innego nauczyciela lub pracownika szkoły.
2. W przypadku obrażeń na ciele, niepokojącego stanu zdrowia ucznia, nauczyciel powiadamia Dyrektora szkoły i pielęgniarkę, pielęgniarka powiadamia pogotowie ratunkowe.
3. Nauczyciel powiadamia wychowawcę i pedagoga/psychologa, a wychowawca rodziców ucznia poszkodowanego i agresora.
4. W przypadku braku obrażeń i niepokojących objawów nauczyciel zawiadamia wychowawcę i pedagoga/psychologa, którzy przeprowadzają rozmowę z uczestnikami bójki.
5. Wychowawca klasy wraz z pedagogiem/psychologiem szkolnym przekazują informację Dyrektorowi/Wicedyrektorowi szkoły, sporządzana jest notatka ze zdarzenia.
6. Pedagog/psycholog szkolny powiadamia Policję lub Sąd Rodzinny.
7. Wobec uczestników zajęcia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
8. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajęcia i przekazania jej do pedagoga/psychologa szkolnego.

7. Procedura postępowania w sytuacji kradzieży na terenie szkoły:

1. Poszkodowany uczeń zgłasza kradzież nauczycielowi, wychowawcy, pedagogowi/psychologowi szkolnemu, Dyrektorowi lub pracownikowi szkoły.
2. Następuje wyjaśnienie okoliczności zajścia kradzieży:
  - w przypadku kradzieży przedmiotów o znikomej wartości sytuacja wyjaśniana jest między poszkodowanym a wychowawcą.
  - w przypadku kradzieży wartościowych przedmiotów o zajściu informowany jest Dyrektor/Wicedyrektor szkoły i pedagog/psycholog szkolny.
3. W każdym przypadku kradzieży wychowawca informuje rodziców obu stron zajścia oraz pedagoga/psychologa szkolnego.
4. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej u pedagoga/psychologa szkolnego.
5. W szczególnych przypadkach (decyduje pedagog/psycholog szkolny lub Dyrektor/Wicedyrektor) powiadamiana jest Policja lub Sąd Rodzinny.
6. Wobec winnego ucznia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.

8. Procedura postępowania w sytuacji zastraszania, wymuszania, wywierania presji na terenie szkoły oraz innych rodzajów przemocy psychicznej:

1. Zgłoszenie zajścia do nauczyciela dyżurującego lub wychowawcy.
2. Wychowawca niezwłocznie informuje dyrektora/wicedyrektora szkoły, pedagoga/psychologa i rodziców uczniów obu stron zajścia.

3. Wychowawca wyjaśnia okoliczności zajścia, w obecności pedagoga/psychologa, a następnie dyrektora/wicedyrektora szkoły i rodziców.
4. Wychowawca powiadamia rodziców.
5. Wobec winnego ucznia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
6. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w zeszycie wychowawcy.

9. Procedura postępowania w sytuacji ataku ucznia w stosunku do nauczycieli (agresja słowna, wulgaryzmy):

1. Poszkodowany nauczyciel powiadamia Dyrektora/Wicedyrektora szkoły.
2. Dyrektor wyjaśnia okoliczności zajścia, powiadamia wychowawcę.
3. Wychowawca wzywa rodziców ucznia i opracowanie planu pracy z uczniem, w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem szkolnym.
4. W przypadku znieważenia nauczyciela, Dyrektor powiadamia Policję.
5. Wobec ucznia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
6. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

10. Procedura postępowania w sytuacji agresji fizycznej ucznia w stosunku do nauczycieli:

1. Powiadomienie Dyrektora Szkoły.
2. Dyrektor powiadamia Policję.
3. Wychowawca wzywa rodziców w trybie natychmiastowym do szkoły.
4. Wobec sprawcy stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
5. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

11. Procedura postępowania w sytuacji przemocy fizycznej pozaszkolnej względem ucznia:

1. W przypadku zgłoszenia przez ucznia lub zauważenia przez pracownika szkoły śladów przemocy fizycznej u ucznia, pracownik zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym fakcie wychowawcę lub w razie jego nieobecności pedagoga/psychologa szkolnego lub Dyrekcję szkoły.
2. Ogólnych oględzin dokonuje pielęgniarka szkolna lub osoby wyznaczone przez Dyrektora, sporządzając odpowiednią notatkę (załącznik 1).
3. Wychowawca wraz z pedagogiem/psychologiem szkolnym rozmawia z dzieckiem.
4. Wychowawca sporządza notatkę z opisu przekazanego przez poszkodowanego ucznia. Notatka powinna znaleźć się w dokumentacji wychowawcy.
5. W zależności od stanu zdrowia dziecka należy zawiadomić rodziców, wezwać pogotowie ratunkowe i powiadomić Policję.
6. W zależności od zaistniałej sytuacji wychowawca, pedagog/psycholog szkolny rozmawia z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia. Następnie osoby rozmawiające z uczniem sporządzają notatkę ze zdarzenia.
7. W szczególnych przypadkach zawiadamiana jest Policja oraz Sąd Rodzinny (wniosek o wgląd w sytuację rodzinną).

12. Procedura reagowania w szkole w sytuacji cyberprzemocy:

1. Nauczyciel który posiada informację o cyberprzemocy wobec ucznia powinien powiadomić o tym fakcie wychowawcę.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i Dyrektora Szkoły.
3. Pedagog szkolny/psycholog szkolny i Dyrektor ustalają z wychowawcą dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie, ustalają konsekwencje dla sprawcy cyberprzemocy wynikające ze Statutu Szkoły.
4. Pedagog szkolny/psycholog szkolny z wychowawcą ustalają okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
5. Wychowawca i pedagog szkolny/psycholog szkolny zabezpieczają i rejestrują wszelkie dowody cyberprzemocy (Wskazówki – załącznik nr 2). Odnotowują datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz jeśli to możliwe dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego lub adresu strony WWW na której pojawiły się szkodliwe treści lub profil).
6. Pedagog/Psycholog przeprowadzają rozmowę z poszkodowanym i sprawcą oraz świadkami zdarzenia. Wychowawca zostaje powiadomiony o przebiegu rozmowy.
7. Pedagog/ Psycholog powiadamiają osobę poszkodowaną oraz jej rodziców o możliwości złożenia zawiadomienia na Policję w związku z rozpowszechnianiem zdjęć, filmów bez jej zgody.
8. Wychowawca po konsultacjach z Dyrekcją oraz zespołem pomocy psychologiczno pedagogicznej informuje rodziców sprawcy o możliwych konsekwencjach prawnych wobec sprawcy cyberprzemocy.

Podjęcie działań wobec ucznia sprawcy cyberprzemocy:

1. Wychowawca rozmawia z uczniem o jego zachowaniu.
2. Wychowawca powiadamia rodziców sprawcy cyberprzemocy o zdarzeniu.
3. Wychowawca informuje rodziców o przebiegu zdarzenia i zapoznaje z materiałem dowodowym, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środkach dyscyplinujących wobec ich dziecka.
4. Skierowanie rodziców do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.

Konsekwencje dla sprawcy cyberprzemocy:

1. Zobowiązanie ucznia do zaprzestania takiego postępowania i usunięcie materiałów z sieci (zawarcie kontraktu).
2. Zastosowanie konsekwencji wynikających ze Statutu Szkoły.
3. Monitoring poszkodowanego, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe lub odwetowe ze strony sprawcy.
4. Pedagog/psycholog szkolny zgłasza sprawę na Policję na wniosek poszkodowanego.

Podjęcie działań wobec ucznia pokrzywdzonego cyberprzemocą:

1. Wychowawca powiadamia rodziców ucznia pokrzywdzonego cyberprzemocy o zdarzeniu i zaoferowanie wsparcia i pomocy ze szkoły. Ustala spotkanie z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia.
2. W rozmowie z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia wychowawca z pedagogiem/psychologiem szkolnym przedstawia kroki jakie zostały podjęte w celu wyjaśnienia zajścia oraz zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi, a także zachęca rodzicom ucznia do skorzystania z pomocy specjalisty (psychologa, pedagoga).

3. Pedagog/ Psycholog powiadamiają osobę poszkodowaną oraz jej rodziców o możliwości złożenia zawiadomienia na Policję w związku z rozpowszechnianiem zdjęć, filmów bez jej zgody.

13. Procedura postępowania w sytuacji palenia papierosów przez ucznia na terenie szkoły:

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły nakazuje zaprzestanie palenia i konfiskuje papierosy. Zawiadamia wychowawcę klasy.
2. Wychowawca zawiadamia rodziców i pedagoga/psychologa szkolnego i ustala plan pomocy dla ucznia.
3. Wobec ucznia palącego na terenie szkoły stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
4. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.
5. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).

14. Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.

1. Nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i Dyrektora Szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. W sytuacji gdy, szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, Dyrektor szkoły powiadamia Sąd Rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
5. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, Dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.

15. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że wprowadza się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.

1. Nauczyciel powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.

2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Wzywa pielęgniarkę w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadamia o tym fakcie Dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/ opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom Policji - decyduje Dyrektor.
5. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu (innych używek, uprawia nierząd) odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, Policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz Sąd Rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
6. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego

16. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły wzywa Policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

17. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog/psycholog szkolny, Dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczek ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji.
2. Nauczyciel o swoich spostrzeżeniach powiadamia Dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczek, Dyrektor szkoły wzywa Policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.

4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki Policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

UWAGA:

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - w Polsce karalne jest:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających;
- udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat a nie ukończył 17 lat.

Z przestępstwem mamy do czynienia jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego.

Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie szkoły, należy wezwać Policję. W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić Policję lub Sąd Rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub Policję (art. 4 UPN i art. 304 KPK).

18. Procedura postępowania Dyrektora Szkoły w przypadku, gdy Policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole.

1. Funkcjonariusz Policji przedstawia dyrektorowi/wicedyrektorowi powód przybycia i okazuje się legitymacja służbowa.
2. Dyrektor zapisuje dane osobowe i numer legitymacji służbowej policjanta celem sporządzenia własnej dokumentacji.
3. Policjant informuje Dyrektora o zamiarze zatrzymania ucznia.
4. Pedagog/psycholog szkolny lub nauczyciel sprowadza nieletniego do gabinetu dyrektora, gdzie policjant informuje go o przyczynach przybycia i czynnościach, jakie zostaną wykonane w związku ze sprawą np. przesłuchanie, okazanie.
5. Policja informuje rodziców nieletniego, opiekunów prawnych o wykonanych czynnościach i zobowiązuje ich do przybycia do szkoły, komendy lub komisariatu policji, celem uczestniczenia w czynnościach.
6. Dyrektor/wicedyrektor szkoły informuje telefonicznie rodziców o podjętych działaniach względem ich dziecka przez Policję. W przypadku braku kontaktu telefonicznego sporządza pisemną informację i przesyła do miejsca ich zamieszkania.
7. W przypadku niemożności uczestnictwa rodziców w przesłuchaniu nieletniego, Dyrektor wyznacza wychowawcę, nauczyciela lub pedagoga/psychologa szkolnego do uczestnictwa w czynnościach, które są przeprowadzane w szkole lub w jednostce Policji.
8. Po wykonaniu czynności Policjant za pisemnym potwierdzeniem odbioru przekazuje nieletniego rodzicom lub opiekunowi prawnemu. W przypadku, gdy czynności

- wykonywane są w obecności pedagoga/psychologa szkolnego, po ich zakończeniu Policja odwozi ich do szkoły lub miejsca zamieszkania.
9. W przypadku zaistnienia przesłanek do zatrzymania nieletniego w Policijnej Izbie Dziecka Policjant informuje o tym rodziców, pedagoga/psychologa szkolnego.
  10. Przy realizacji czynności związanych z zatrzymaniem nieletniego - ucznia na terenie szkoły należy zachować dyskrecję nie nagłaśniając sprawy.

19. Procedura postępowania Dyrektora/Wicedyrektora, pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu na terenie szkoły

1. Dyrektor/wicedyrektor lub pedagog /psycholog szkolny przyjmuje do wiadomości informację o przestępstwie (wykroczeniu), zapewnia dyskrecję przekazującemu informację poprzez wysłuchuje go bez świadków, o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym. Odnotowuje personalia uczestników i świadków, godzinę zgłoszenia oraz zawiadomić niezwłocznie organa ścigania.
2. Zapewnia, w miarę potrzeby, niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonym.
3. Bez zbędnej zwłoki sprawdza w dostępny sposób wiarygodność informacji, jeżeli uczeń podaje świadków, to w rozmowie z jak najmniejszą ilością świadków należy uwiarygodnić informacje,
4. Sprawdza, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych jego uczestników.
5. W rozmowie z pokrzywdzonym ustala liczbę sprawców i ich dane personalne.
6. Nie nagłaśnia zdarzenia.
7. W przypadku braku wątpliwości, co do faktu zaistnienia zdarzenia, o ile jest to konieczne i możliwe, należy zatrzymać do czasu przybycia Policji ofiarę przestępstwa i jego sprawcę(ów), konieczność zatrzymania może wynikać z faktu zakończenia przez nich zajęć szkolnych bądź próby ucieczki, ukrycia skradzionych przedmiotów. O fakcie zatrzymania bezwzględnie należy powiadomić rodziców lub opiekunów prawnych
8. Nie należy zatrzymywać na „siłę” sprawcy czynu, ale w ramach swojego autorytetu spowodować, by pozostał pod opieką pedagoga/psychologa szkolnego, wychowawcy klasy lub nauczyciela w oddzielnym pomieszczeniu do chwili przybycia Policji.
9. Jeżeli sprawców jest kilku w miarę możliwości należy umieścić ich w oddzielnych pomieszczeniach.
10. Ofiarę należy odizolować od sprawców.
11. W przypadku odnalezienia rzeczy pochodzących z przestępstwa lub służących do popełnienia przestępstwa należy je zabezpieczyć.
12. Wykonać ewentualne czynności przez przejmującego sprawę Policjanta.
13. Zakazy: - nie należy „na własną rękę” konfrontować uczestników zdarzenia, dążyć do pojednania itp. - bezwzględnie nie należy dokonywać przeszukania teczek, toreb, kieszeni.

20. Procedura postępowania w przypadku ujawnienia przestępstwa ściganego na wniosek pokrzywdzonego na terenie szkoły

1. Ściganie na wniosek pokrzywdzonego, w tym przypadku wszczęcie postępowania przez Policję uzależnione jest od woli pokrzywdzonego. W przypadku tych kategorii

- przestępstw pokrzywdzony składa wniosek do protokołu, a po jego złożeniu przestępstwo ścigane jest tak, jak z urzędu. Wycofanie przez pokrzywdzonego wniosku o ściganie jest bezskuteczne.
2. Dyrektor/wicedyrektor oraz pedagog/psycholog szkolny przyjmuje do wiadomości informację o przestępstwie (wykroczeniu), zapewnia dyskrecję przekazującemu informację poprzez wysłuchanie go bez świadków (o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym).
  3. Dyrektor/wicedyrektor odnotowuje godzinę zgłoszenia oraz zapytać o przyczynę ewentualnej zwłoki w podaniu tej informacji.
  4. Dyrektor/wicedyrektor zapewnia w miarę potrzeby, niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonym.
  5. Dyrektor/wicedyrektor bez zbędnej zwłoki sprawdza w dostępny sposób wiarygodność informacji, w tym:
    - jeżeli uczeń podaje świadków, to w rozmowie z jak najmniejszą ilością świadków uwiarygodnić informację
    - sprawdza, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych jego uczestników
    - nie nagłaśnia zdarzenia
  6. Dyrektor/wicedyrektor powiadamia rodziców lub opiekunów dziecka pokrzywdzonego, relacjonuje im zdarzenie i uzgadnia z nimi czy będą chcieli zgłosić sprawę Policji.
  7. W przypadku odmowy złożenia wniosku o ściganie sprawców przez rodziców należy ich poinformować, jakie środki podejmie szkoła w stosunku do sprawców zdarzenia.
  8. Środki, jakie należy przedsięwziąć to między innymi:
    - w ramach uprawnień statutowych szkoła stosuje względem sprawcy zdarzenia środki przewidziane w statucie szkoły.
    - w przypadku, gdy sprawca zdarzenia sprawiał wcześniej problemy i łamał normy społecznego zachowania, a zdarzenie którego się dopuścił nosi cechy postępującej demoralizacji, szkoła powinna sporządzić na tą okoliczność wystąpienie do Sądu Rodzinnego lub Policji.

21. Procedura postępowania w przypadku żałoby po śmierci ucznia (za wyjątkiem śmierci samobójczej):

1. Działania uprzedzające:
  - omówienie procedury postępowania na forum Rady Pedagogicznej,
  - omówienie tematyki stresu, traumy, żałoby, reakcji typowych dla stresu pourazowego na forum Rady Pedagogicznej.
2. Działania interwencyjne:
  - Dyrektor/Wicedyrektor i pedagog/psycholog szkolny informują nauczycieli, wychowawców,
  - psycholog szkolny przypomina zasady dyskusji z uczniami, uwzględniając elementy odreagowania na godzinach wychowawczych, innych lekcjach,
  - wychowawca informuje uczniów na forum klasy,
  - Dyrektor stwarza możliwość uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych.
3. Działania naprawcze:

- wychowawca ocenia potrzeby, monitoruje stan psychiczny uczniów ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego, zwraca uwagę na uczniów, u których stwierdza się szczególnie ostry lub chroniczny przebieg reakcji,
- wychowawca konsultuje sytuację z pedagogiem/psychologiem szkolnym, pedagog /psycholog szkolny zasięga opinii specjalistów z PPP,
- pedagog/psycholog szkolny ułatwia kontakt ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego.

22. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku konieczności zawiadomienia o śmierci ucznia:

1. Powiadamianie o śmierci zawsze powinno się odbywać „twarzą w twarz”.
2. Prawidłowe powiadomienie o śmierci musi spełnić następujące warunki:
  - dostarczyć niezbędne informacje
  - udzielić pierwszego wsparcia rodzinie
  - ochronić godność
  - okazać szacunek wobec ofiary jak i powiadamianej rodziny.
3. Powiadomienie powinno odbyć się w czasie możliwie jak najkrótszym od ustalenia tożsamości ofiary i ustalenia tożsamości osób jej najbliższych.
4. Przed powiadomieniem należy zebrać informacje o relacjach ofiary z osobą powiadamianą, o stanie zdrowia osoby powiadamianej (zwłaszcza choroby serca, krążenia, cukrzyca itp.), które są istotne do przewidywania sposobu reakcji osoby powiadamianej. Osoby powiadamiane mogą reagować w sposób bardzo emocjonalny, mogą potrzebować pierwszej pomocy. Warto przygotować sobie wsparcie pogotowia medycznego, żeby móc umożliwić w razie potrzeby natychmiastową interwencję lekarską.
5. Powiadomienie o śmierci powinno odbywać się, przez co najmniej dwie osoby. Jedna udziela informacji, druga zaś obserwuje reakcję osoby powiadamianej. Powiadomienie powinno odbyć się na terenie przyjaznym osobie powiadamianej.
6. Zawiadomienie powinno być możliwie jak najprostsze. Powinno się wyrazić współczucie i zrozumienie.
7. Trzeba być przygotowanym na udzielenie wszystkich informacji, jakich będzie wymagała osoba powiadamiana. Osoby te często czują potrzebę dowiedzenia się szczegółów dotyczących śmierci bliskiego, okoliczności itp. (jak, w jaki sposób, kiedy, gdzie). Udzielane informacje powinny być proste i zwięzłe. Należy unikać drastycznych szczegółów i informacji niepotrzebnych, odnoszących się do drugorzędnych elementów sprawy.
8. Należy skupić się na udzieleniu pomocy i wsparcia rodzinie zmarłego.
9. Nie należy, po zawiadomieniu o śmierci, zostawić rodziny i bliskich zmarłego samych, bez opieki. Powinien zostać pracownik szkoły lub psycholog tak długo, aż minie pierwsza reakcja- szok lub pojawiają się osoby bliskie np. członkowie rodziny, znajomi, przyjaciele. Należy podać swoje dane kontaktowe (telefon, ewentualnie adres), aby udzielić informacji i wsparcia, w razie potrzeby. Aby rodzina ofiary nie czuła się osamotniona, należy podać adresy instytucji udzielających wsparcia.
10. Jeżeli rodzina zmarłego nie znajduje się w miejscu zamieszkania, należy powiadomić sąsiadów o potrzebie kontaktu z rodziną (powodem jest wydarzenie nadzwyczajne, interwencja z udziałem lekarza itp.), natomiast nie należy udzielać szczegółowych

informacji sąsiadom, nie należy wspominać o śmierci, aby to nie oni zawiadomili rodzinę zmarłego.

11. W realiach szkolnych rodzina nie powinna dowiadywać się o śmierci ucznia z mediów lub od osób trzecich. Obowiązek informowania leży po stronie personelu szkoły, dyrekcji.
12. Absolutnie unikać należy powierzania zadania informowania o śmierci dzieciom lub nastolatkom.

23. Procedura postępowania nauczycieli w przypadku śmierci osoby bliskiej ucznia:

1. Dyrektor Szkoły i wychowawca zostają powiadomieni o śmierci w rodzinie ucznia.
2. Wychowawca kontaktuje się z rodziną ucznia w celu złożenia kondolencji oraz powiadomienia o gotowości do udzielenia pomocy. Istotne jest uzyskanie zgody na przekazanie informacji nauczycielom, rodzicom i klasie, w której uczy się uczeń.
3. Wychowawca zwołuje zespół wychowawczy podczas, którego powiadamia nauczycieli uczących w klasie o sytuacji ucznia oraz ustala formy wsparcia z zespołem psychologiczno- pedagogicznym.
4. Adekwatnie do potrzeb otoczenie ucznia opieką pedagoga/psychologa szkolnego.

24. Procedura postępowania w przypadku epizodu psychotycznego ucznia:

1. Działania interwencyjne nauczycieli:
  - nie pozostawiaj ucznia samego,
  - reaguj spokojnie, łagodnie,
  - bez rozgłosu przeprowadź ucznia w spokojne miejsce,
  - na ile to możliwe, nie rozpowszechniaj w szkole informacji o zdarzeniu,
  - zawiadom pogotowie ratunkowe,
  - nie skupiaj się na rozstrzygnięciu, czy to jest psychoza.
2. Działania naprawcze:
  - jeżeli uczeń wraca po leczeniu szpitalnym należy przygotować do tego klasę, np. przeprowadzić zajęcia edukacyjne na temat: „Czym jest choroba psychiczna” (jeżeli fakt choroby jest ogólnie znany), jeżeli uczeń sobie tego nie życzy, nie informować klasy.
  - wziąć pod uwagę skutki uboczne leczenia i choroby przy określeniu wymagań wobec ucznia.
  - wychowawca w stałym kontakcie z rodzicami ucznia,
  - pedagog/psycholog udziela elementarnej pomocy rodzicom, w tym wskazuje możliwość skorzystania z form pomocy dostępnych w PPP

25. Procedura postępowania po zaistnieniu wypadku uczniowskiego:

1. Zapewnić natychmiastową pomoc uczniowi, który uległ wypadkowi w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.
2. Jeśli zachodzi potrzeba wezwać pogotowie ratunkowe.
3. Nauczyciel nie dopuszcza do rozpoczęcia zajęć lub je przerywa wyprowadzając uczniów z miejsca, zagrożenia jeżeli miejsce w którym są lub będą prowadzone zajęcia może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów.
4. Zawiadomić o wypadku szkolną służbę zdrowia, Dyrektora szkoły, pracownika służby bhp.

5. Jeżeli nauczyciel ma w tym czasie zajęcia z klasą – prosi o nadzór nad swoimi uczniami nauczyciela uczącego w najbliższej sali.
6. Jeśli gabinet lekarski jest nieczynny, przekazuje się poszkodowanego Dyrektorowi/Wicedyrektorowi, który już bierze odpowiedzialność za udzielenie pomocy.
7. Osoba odpowiedzialna niezwłocznie zawiadamia o wypadku rodziców (prawnych opiekunów) poszkodowanego ucznia lub osobę sprawującą nad nim opiekę. Fakt ten powiadamiający dokumentuje wpisem w dzienniku zajęć podając datę i godzinę powiadomienia.
8. Przy lekkich wypadkach (brak wyraźnych obrażeń – np. widoczne tylko lekkie zaczerwienienie, zadrapanie, lekkie skaleczenie), po udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu uczniowi, nauczyciel czy dyrektor powiadamiając rodzica o zdarzeniu ustala z nim:
  - potrzebę wezwania pogotowia,
  - potrzebę wcześniejszego przyjazdu rodzica,
  - godzinę odbioru dziecka ze szkoły w dniu zdarzenia.
9. Informacje o powyższych ustaleniach powiadamiający zamieszcza również w dzienniku zajęć.
10. Jeżeli zachodzi potrzeba rodzic (prawny opiekun) powinien osobiście odebrać ucznia ze szkoły.
11. Jeśli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń- miejsce wypadku należy pozostawić nienaruszone w celu dokonania oględzin lub szkicu.
12. Jeśli wypadek zdarzył się w czasie wycieczki (biwaku) - wszystkie stosowne decyzje podejmuje kierownik imprezy i odpowiada za nie.

W każdym wypadku Dyrektor/Wicedyrektor zawiadamia niezwłocznie:

- inspektora bezpieczeństwa i higieny pracy,
- organ prowadzący szkołę,
- wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty.

W wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia zawiadamia się niezwłocznie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego.

13. Szczegóły zasad postępowania w przypadku zaistnienia wypadku ucznia znajdują się w PROCEDURACH POSTĘPOWANIA W RAZIE WYPADKU UCZNIA.

26. Procedura postępowania przy udzielaniu pierwszej pomocy:

1. Udzielenie pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach jest prawnym obowiązkiem każdego. Nieudzielenie pierwszej pomocy, szczególnie w odniesieniu do osoby odpowiedzialnej za bezpieczeństwo ucznia skutkuje sankcją karną (art. 162 Kodeksu karnego).
2. W momencie powzięcia informacji o zaistnieniu wypadku należy zachować spokój, nie wpadać w panikę, rozpoznać stan poszkodowanego, usuwając go z rejonu zagrożenia.
3. Jeśli wypadek jest na tyle poważny, że osoba udzielająca pierwszej pomocy nie jest w stanie jej udzielić powinna pomoc zorganizować np. wzywając karetkę pogotowia, a w lżejszym przypadku np. skaleczenia czy drobnego zranienia poprosić o pomoc pielęgniarkę szkolną.

Zespół Szkół nr 49

4. Poszkodowanemu należy zapewnić spokój, usunąć z otoczenia zbędne osoby, w każdej sytuacji zapewnić poszkodowanemu ciepłe okrycie.
5. W przypadkach porażenia prądem, braku oddechu, braku pracy serca, krwotoku, zatrucia i innych poważnych urazów należy bezwzględnie wezwać lekarza (pogotowie ratunkowe). Do chwili przybycia lekarza nie przerywać rozpoczętej RKO.
6. Poszkodowanego z krwotokiem wolno tylko przenieść lub przewozić.
7. W przypadku upadku dziecka z wysokości, podejrzeń uszkodzenia kręgosłupa, nie wolno bez koniecznej przyczyny zmieniać pozycji poszkodowanego.
8. Nigdy nie pozostawiamy poszkodowanego ucznia bez opieki.

Obowiązki Dyrektora Szkoły

1. O każdym wypadku Dyrektor zawiadamia niezwłocznie:
  - Społecznego Inspektora Pracy
  - pracownika służby BHP
  - organ prowadzący szkołę i Radę Rodziców
2. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty.
3. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia zawiadamia się niezwłocznie Państwowego Inspektora Sanitarnego.
4. Do czasu rozpoczęcia pracy przez zespół powypadkowy, Dyrektor zabezpiecza miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczenie osób niepowołanych. Dyrektor czynność tę może powierzyć innemu pracownikowi wyznaczonemu przez siebie, jeżeli sam nie może jej wykonać z przyczyn obiektywnych.
5. Dyrektor powołuje zespół powypadkowy, w skład którego wchodzi Inspektor Pracy jako przewodniczący oraz Inspektor ds. BHP jako członek zespołu. Wyznaczony pracownik prowadzi rejestr wypadków uczniów.

Obowiązki zespołu powypadkowego

6. Społeczny Inspektor Pracy wraz z pracownikiem służb BHP przeprowadza postępowanie powypadkowe w terminie 14 dni od daty zawiadomienia o wypadku oraz sporządza odpowiednią dokumentację zgodną z obowiązującymi przepisami.
7. Przewodniczący zespołu zbiera dokumentację powypadkową, poucza poszkodowanego oraz rodziców lub prawnych opiekunów o przysługujących im prawach w toku postępowania powypadkowego. Po zatwierdzeniu przez dyrektora protokołu powypadkowego jeden egzemplarz otrzymują rodzice (prawni opiekunowie) poszkodowanego, drugi przechowywany jest w szkole.
8. W ciągu 7 dni od daty doręczenia protokołu powypadkowego rodzice, prawni opiekunowie mogą złożyć zastrzeżenia do protokołu przewodniczącemu zespołu powypadkowego. Zastrzeżenia rozpatruje organ prowadzący szkołę.
9. Dokumentację powypadkową przechowuje się zgodnie z jednolitym rzeczowym wykazem akt.

INNE KRYZYSY W SZKOLE - WYBRANE ZDARZENIA

27. Procedura postępowania w przypadku zabójstwa/samobójstwa:

1. Natychmiast o zdarzeniu powiadomić Dyrektora/Wicedyrektora szkoły.
2. Dyrektor/wicedyrektor powiadamia Policję, pedagoga, psychologa oraz pogotowie ratunkowe i przełożonych.
3. Pedagog/psycholog szkolny powiadamia Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną i organizuje we współpracy pomoc psychologiczną uczniom i nauczycielom.
4. Dyrektor/wicedyrektor zabezpiecza miejsce zdarzenia do czasu przybycia Policji.
5. Nie należy udzielać informacji mediom, dopóki o śmierci nie powiadomi się najbliższej rodziny.
6. Dyrektor wyznacza osobę do jak najszybszego powiadomienia najbliższej rodziny o śmierci dziecka. Należy zrobić to twarzą w twarz, unikać telefonu lub poczty.
7. Dyrektor w miarę możliwości organizuje pomoc i wsparcie rodzinie zmarłego, w razie potrzeby powiadamia pogotowie ratunkowe.
8. Dyrektor organizuje pracę szkoły w ten sposób, aby możliwy był proces interwencji kryzysowej – udzielenie wsparcia psychologicznego uczniom, pomoc w odreagowaniu traumatycznych przeżyć.
9. W przypadku próby samobójczej stosuje się obowiązujące procedury.
10. Należy stosować procedury kontaktowania się z mediami.

28. Procedura w przypadku zagrożenia suicydalnego (podjęcia próby samobójczej) poza terenem szkoły

1. W przypadku zgłoszenia przez ucznia o samookaleczeniu własnym lub innego ucznia nauczyciel zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym fakcie wychowawcę lub w razie jego nieobecności pedagoga/psychologa szkolnego i Dyrekcję szkoły.
2. Wychowawca zgłasza sprawę do pedagoga/psychologa szkolnego i Dyrektora/Wicedyrektora szkoły.
3. Wychowawca i pedagog/psycholog szkolny rozmawiają z uczniem.
4. Wychowawca wzywa rodziców do szkoły informując o zaistniałej sytuacji.
5. Wychowawca i pedagog/psycholog szkolny rozmawiają z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia: wskazując na konieczność niezwłocznej /szybkiej konsultacji specjalistycznej (psychologicznej, psychiatrycznej).
6. Przekazanie rodzicom adresów placówek i numerów telefonów, gdzie mogą uzyskać pomoc.
7. Uzyskanie od rodziców pisemnego potwierdzenia informacji przekazania informacji o zagrożeniu suicydalnym przez dziecko, konieczności konsultacji specjalistycznej i zobowiązania rodziców do dostarczenia informacji zwrotnej po konsultacji specjalistycznej w celu zorganizowania opieki i pomocy na terenie szkoły (wzór pisma – załącznik nr 3).
8. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny.
9. Wychowawca informuje wszystkich nauczycieli uczących ucznia o zagrożeniu suicydalnym, którzy powinni obserwować i monitorować zachowanie ucznia zwracając uwagę na ryzyko zagrożenia samobójstwem.
10. Jeżeli rodzice nie wyrażają zgody na konsultację psychiatryczną lub nie widzą jej konieczności lub nie wywiążą się z pisemnego zobowiązania niezwłocznej konsultacji specjalistycznej wprowadza się **procedurę postępowania w przypadku konieczności hospitalizacji psychiatrycznej.**

29. Postępowanie w przypadku konieczności hospitalizacji psychiatrycznej:

1. Szkoła zyskuje możliwość podjęcia koniecznych interwencji, nawet bez zgody rodziców, szczególnie w przypadku potwierdzonego ryzyka nagłego lub krótkoterminowego zagrożenia suicydalnym.
2. Nauczyciel, pedagog/psycholog szkolny, Dyrektor kontaktuje się z pogotowiem ratunkowym.

30. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji szkoły:

1. Decyzję o ewakuacji podejmuje Dyrektor szkoły.
2. Sposób ogłaszania alarmu Sygnał alarmowy razie ewakuacji:
  - dźwięk dzwonkiem przerwany 3 minuty.
  - odwołanie dźwięk ciągły 3 min.Jeśli brak możliwości powiadomienie dzwonkiem, powiadamy głosem-okrzykiem: „ uwaga, uwaga, uwaga alarm ”.
Można też sygnalizować zagrożenie dzwonkiem ręcznym. (brak prądu)
3. Niezwłocznie powiadamia wszystkich pracowników przebywających na terenie ewakuowanego odcinka, według wykazu pracowników odpowiedzialnych za otwieranie drzwi w ciągach komunikacyjnych.
4. W pierwszej kolejności ewakuowane są osoby z pomieszczeń zagrożonych.
5. W dalszej kolejności ewakuuje się osoby poczynając od najwyższej kondygnacji, ruch rozpoczynają osoby ograniczonych zdolnościach poruszania się, strumień ruchu zamykają osoby sprawne fizycznie.
6. Ewakuacja odbywa się zgodnie z opracowaną instrukcją organizacji i przebiegu ewakuacji (plany ewakuacji i instrukcja organizacji na każdym piętrze)
7. Pomieszczenia na parterze w szczególnych przypadkach mogą być opuszczane przez okna.
8. Nauczyciel powinien uporządkować grupę w ten sposób, aby bezpośrednio za nim znajdowały się osoby najsłabsze fizycznie, grupę zamykają odpowiedzialni uczniowie, którzy mogą, w razie potrzeby, wesprzeć słabszych. Osoby niepełnosprawne ewakuowane są przy pomocy najbliższych znajdujących się osób (pomoc przy wychodzeniu lub wyniesienie).
9. Nie należy bez potrzeby otwierać okien i drzwi, pomieszczenia opuszczane nie powinny być zamykane na klucz
10. Po zakończeniu ewakuacji opiekun grupy zobowiązany jest do sprawdzenia listy obecności.
11. W razie podejrzenia, że ktoś mógł pozostać w strefie zagrożonej, należy powiadomić służby ratownicze.
12. Zabezpieczenie ewakuacyjne zgodnie z planem ewakuacji rozmieszczonym na terenie szkoły – INSTRUKCJA PPOŻ.
13. Odwołanie alarmu jeden ciągły sygnał dzwonka i odwołanie telefoniczne u osób znajdujących się z grupą ewakuowanych na placu ewakuacyjnym lub ręcznie dzwonkiem.
14. Zapewnienie bieżącej obserwacji obrazu z kamer wizyjnych.
15. Wyposażenie w apteczki na bieżąco uzupełniane.
16. Szkolenia z udzielania pierwszej pomocy na bieżąco.

31. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia chorobą zakaźną:

1. Po otrzymaniu np. od rodziców lub z mediów informacji o podejrzeniu niebezpiecznej choroby zakaźnej u ucznia należy powiadomić o tym fakcie Dyrektora szkoły.
2. Dyrektor ustala z dyżurującym inspektorem sanitarnym sposób postępowania.
3. Dyrektor zawiadamia organ prowadzący oraz Mazowieckiego Kuratora Oświaty.
4. Dyrektor nadzoruje przestrzeganie zaleceń służb sanitarnych przez pracowników szkoły i uczniów.
5. Dyrektor przygotowuje informację dla uczniów i rodziców przy współpracy SANEPID-u w Warszawie.
6. Dyrektor organizuje (w razie potrzeby) spotkanie z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia z lekarzem chorób zakaźnych lub pracownikiem Państwowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Warszawie.

32. Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego:

Wtargnięcie napastników do obiektu:

1. Poddaj się woli napastników – wykonuj ściśle ich polecenia.
2. Staraj się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi (personifikowanie siebie i innych – zwracaj się do uczniów po imieniu – zwiększa szansę ich przetrwania).
3. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem.
4. Zapamiętaj szczegóły dotyczące porywaczy i otoczenia – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych.
5. Staraj się uspokoić dzieci – zapanuj w miarę możliwości nad własnymi emocjami.
6. Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia:
7. nie pozwól dzieciom wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać przez drzwi i okna,
8. nakaz dzieciom położyć się na podłodze.
9. W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, wykonuj polecenia grupy antyterrorystycznej.

UWAGA! Bądź przygotowany na surowe traktowanie przez Policję. Dopóki nie zostaniesz zidentyfikowany, jesteś dla nich potencjalnym terrorystą.

Po zakończeniu akcji:

- sprawdź obecność dzieci celem upewnienia się, czy wszyscy opuścili budynek - o braku któregośkolwiek dziecka poinformuj Policję,
- nie pozwól żadnemu z dzieci samodzielnie wrócić do domu,
- prowadź ewidencję dzieci odbieranych przez rodziców/osoby upoważnione.

Użycie broni palnej na terenie szkoły:

1. W sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem:
2. Nakaz dzieciom położyć się na podłodze.
3. Staraj się uspokoić dzieci.
4. Dopilnuj, aby dzieci nie odwracały się tyłem do napastników w przypadku polecenia przemieszczania się.
5. Jeżeli terroryści wydają polecenia, dopilnuj, aby dzieci wykonywały je spokojnie – gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników.
6. O ile to możliwe zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych.

UWAGA! Nie rozłączaj się i staraj się, jeśli to możliwe, na bieżąco relacjonować sytuację.

Po opanowaniu sytuacji:

- upewnij się o liczbie osób poszkodowanych i sprawdź, czy strzały z broni palnej spowodowały innego zagrożenia (np. pożaru),
- zadzwoń lub wyznacz osobę, która zadzwoni pod jeden z numerów alarmowych
- udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym,
- w przypadku, gdy ostrzał spowodował inne zagrożenie podejmij odpowiednie do sytuacji działania.
- zapewnij osobom uczestniczącym w zdarzeniu pomoc psychologiczną.

33. Procedura kontaktowania się z mediami w sytuacjach kryzysowych:

1. Sytuacja kryzysowa jest skrajnym odejściem od normy, jest sensacją, którą to media są bardzo zainteresowane. Nie można ich lekceważyć, bo mają duży zasięg i dużą wiarygodność. Image szkoły/placówki jest przez to poważnie zagrożone.
2. Dyrektor sam kontaktuje się z mediami lub wyznacza osobę do kontaktu z mediami.
3. Nikt, poza wskazaną osobą, z członków rady pedagogicznej ani z pracowników szkoły nie udziela wywiadów.
4. Osoba kontaktująca się z mediami przygotowuje wypowiedzi, m.in. na następujące pytania:
  - Dlaczego doszło do sytuacji kryzysowej?
  - Jakie są lub mogą być jej skutki?
  - Kto jest odpowiedzialny, kto jest sprawcą?
  - Kto może na tym zyskać, a kto stracić?
  - Czy może dojść do zaostrzenia sytuacji?
  - Czy możliwe są reperkusje polityczne?
  - Czy kryzys jest fragmentem czegoś większego?
5. Osoba kontaktująca się z mediami stosuje się do następujących wskazówek:
  - Mów pierwszy o złych wiadomościach.
  - Bądź absolutnie pewien faktów i stwierdzeń, które podajesz.
  - Bezwzględnie zachowaj spójność przekazu, logikę i konsekwencję.
  - Nie upubliczniaj informacji dotyczących bezpieczeństwa, objętych tajemnicą.
  - Analizuj dane.
  - Nie snuj spekulacji, podejrzeń i nie stawiaj hipotez.
  - Reaguj błyskawicznie i zdecydowanie na plotki dementując je i wykazując ich fałsz lub głupotę.
  - Trzymaj nerwy na wodzy i nie licz na wyrozumiałość żądających wyjaśnień lub oczekujących informacji.
  - Pokazuj, że dyrektor szkoły kontroluje sytuację i ma wizję wybrnięcia z niej.
  - Nie ujawniaj nazwisk ofiar zanim nie dowie się o tym rodzina.
  - Zawsze wyrażaj troskę z powodu strat, cierpień, ofiar, zniszczeń, nawet gdyby były nieuniknione i najbardziej uzasadnione.
35. Procedury ochrony dzieci przed krzywdzeniem (osobny dokument Polityka oraz procedury krzywdzenia dzieci przed przemocą).

KOMUNIKUJĄC SIĘ Z MEDIAMI PRACOWNIK SZKOŁY MA DO WYBORU OKREŚLONE STRATEGIE. KAŻDA Z NICH POSIADA ZALETY I WADY. WYBÓR STRATEGII NALEŻY DO DYREKTORA I OSÓB WSPIERAJĄCYCH.

KOMUNIKACJA W SYTUACJI KRYZYSOWEJ - STRATEGIE POSTĘPOWANIA	
OBRONA PRZEZ ATAK – zdecydowany sprzeciw wobec żądań i oskarżeń, twarde trzymanie się swojego stanowiska, zachowania konfrontacyjne, uderzenie z wyprzedzeniem	
ZALETY: determinacja odstrasza na przyszłość, atak jednoczy, daje poczucie siły, eliminuje słabych we własnych szeregach	WADY: <ul style="list-style-type: none"> • eksplozja napięcia, • utrudniony powrót do innych postaw, • nieuniknione ofiary, • wizerunek ze skazą „zabijaki”.
DEPRECJACJA – zignorowanie sprawy, przedstawienie jej jako błażej, niewartej jakiegokolwiek dyskusji, komunikaty ograniczone do bardzo lakonicznych.	
ZALETY: czas robi swoje, stępia oceny	WADY: możemy źle ocenić sytuację
MILCZENIE – niekomentowanie i nieodpowiadanie na oskarżenia i żądania otoczenia, unikanie wszelkich okazji do konfrontacji	
ZALETY: nie dajemy pożywki „wrogom”	WADY: można dać się sprowokować, mogą nam zarzucić pychę.
SZUM INFORMACYJNY – gubienie sprawy kryzysowej w mnogości przekazywanych opinii publicznej informacji, zarzucanie jej komunikatami, które tylko w niewielkim stopniu dotyczą istoty problemu. Przejawianie wysokiej aktywności, utrzymywanie w swoich rękach pełnej inicjatywy w reakcjach komunikacyjnych	
ZALETY: nikt nie może zarzucić nam pychy i złej woli	WADY: możemy sami się pogubić i przekazemy sprzeczne komunikaty, duża ilość materiałów stwarza możliwość różnorodnych interpretacji
AWANTURA ZASTĘPCZA – wywoływanie lub wskazanie innego problemu, kryzysu, dzięki czemu uwaga opinii publicznej odwraca się od sytuacji kryzysowej związanej z organizacją	
ZALETY:: jeżeli problem lub kryzys wymaga zajęcia się sprawą – to OK	WADY: interesowność, ktoś może nas przejrzeć
WSPÓLPRACA- współdziałanie z wszystkimi uczestnikami sytuacji kryzysowej w taki sposób, aby zminimalizować napięcia, konflikty oraz dążyć do wyjaśnienia wszystkiego, co tego wymaga, jednak przy zachowaniu własnych wartości, standardów, priorytetów	
ZALETY: budowanie dobrego kontaktu na przyszłość,	WADY: potrzebny jest czas, dużo uwagi i cierpliwości
NEGLIŻ – przyznanie się do winy, pełne i bezwarunkowe przyjęcie żądań, roszczeń, warunków, zadośćuczynienie poszkodowanym	
ZALETY: można „obudzić” wobec nas pozytywne uczucia, kryzys dosyć szybko się kończy.	WADY: „odkrycie kart”, potwierdzenie utraty reputacji, długi czas musimy pracować nad odzyskaniem wizerunku, często utrata pracy, stanowisk (poniesienie konsekwencji formalnych)

Zespół Szkół nr 49

Wchodzi w życie w dniu zaopiniowania przez radę Pedagogiczną

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1

Dnia ..... na ciele dziecka ..... stwierdzono krwawe wybroczyny
w okolicach ....., zasinienia w okolicach
.....
.....
.....

Załącznik 2

WSKAZÓWKI JAK MOŻNA ZAREJESTROWAĆ DOWODY CYBERPRZEMOCY

Telefon komórkowy

Nie kasuj wiadomości. Zapisuj je w pamięci telefonu. Zrób zrzut ekranu. Zapisz w zdjęciach w telefonie.

Komunikatory, czat, strony serwisów społecznościowych, strony WWW.

Zapisz rozmowę lub skopiuj rozmowę bądź zrób Ctrl+print screen. Wklej w dokumencie Word. Następnie zapisz i wydrukuj.

E-mail

Wydrukuj wiadomość, prześlij ją do nauczycieli lub pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego/psychologa szkolnego, którzy zajmują się ustaleniem okolicznościami zdarzenia.

Gdy ustalenie sprawcy nie jest możliwe należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia w sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu art.14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

W przypadku, gdy zostało złamane prawo a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z policją.

W przypadku, gdy sprawcę udało się ustalić dyrektor powiadamia Policję i/lub Sąd Rodzinny. Jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny.

Załącznik nr 3

**WZÓR PISEMNEGO POTWIERDZENIA PRZEKAZANIA INFORMACJI
O ZAGROŻENIU SUICYDALNYM DLA RODZICÓW**

Potwierdzamy, że zostaliśmy powiadomieni o zagrożeniu podjęcia próby samobójczej przez nasze dziecko ..... oraz konieczności niezwłocznej/szybkiej konsultacji specjalistycznej (psychologicznej, psychiatrycznej). Zostały nam przekazane numery telefonów i adresy placówek gdzie możemy uzyskać pomoc

.....
.....
.....

Zobowiązujemy się do dostarczenia informacji zwrotnej po konsultacji specjalistycznej w celu zorganizowania opieki i pomocy na terenie szkoły.

Miejscowość i data

.....

Podpisy rodziców/opiekunów

.....

Załącznik nr 4

Przykład komunikatu do dyspozytorni pogotowienia ratunkowego

Stwierdziliśmy bezpośrednie zagrożenie życia naszego ucznia ..... poprzez duże ryzyko podjęcia próby samobójczej. Dlatego konieczne jest niezwłoczne przewiezienie go na konsultację psychiatryczną. Dlatego prosimy o szybką interwencję w celu zabezpieczenia życia dziecka.